

1991–2025-YILLARDA O‘ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJI (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)

Husanov Salohiddin To‘ra o‘g‘li

Yangi asr universiteti Tarix mutaxassisligi 1-magistri

Anotatsiya: Ushbu maqola mustaqillik davrida O‘zbekiston turizmining rivojlanish jarayonini Surxandaryo viloyati misolida tizimli va kompleks tarzda tahlil qiladi. Maqolada turizm sohasining strategik ahamiyati, infratuzilma, iqtisodiy samaradorlik, madaniy va tabiiy merosni saqlash hamda rivojlantirish istiqbollari ilmiy yondashuv asosida o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston turizmi, Surxandaryo viloyati, turistik infratuzilma, madaniy meros, iqtisodiy samaradorlik, strategik rivojlanish, turizm siyosati, investitsiya loyihalari, ekologik turizm, global turizm tendensiyalari.

1991–2025 ГОДЫ: РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ (НА ПРИМЕРЕ СУРХАНДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ)

Аннотация: В данной статье системно и комплексно анализируется процесс развития туризма в Узбекистане в период независимости на примере Сурхандарьинской области. В статье исследуются стратегическая значимость туристической сферы, инфраструктура, экономическая эффективность, а также перспективы сохранения и развития культурного и природного наследия на основе научного подхода.

Ключевые слова: туризм Узбекистана, Сурхандарьинская область, туристическая инфраструктура, культурное наследие, экономическая эффективность, стратегическое развитие, туристическая политика, инвестиционные проекты, экологический туризм, глобальные тенденции туризма.

1991–2025: TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN (THE CASE OF SURKHANDARYA REGION)

Abstract: This article provides a systematic and comprehensive analysis of the development of tourism in Uzbekistan during the period of independence, using the Surkhandarya region as a case study. The article examines the strategic significance of the tourism sector, infrastructure, economic efficiency, as well as the prospects for preserving and developing cultural and natural heritage, based on a scientific approach.

Keywords: tourism in Uzbekistan, Surkhandarya region, tourism infrastructure, cultural heritage, economic efficiency, strategic development, tourism policy, investment projects, ecological tourism, global tourism trends.

KIRISH

1991-yilda O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng mamlakatning barcha ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy sohalarida tub o‘zgarishlar yuzaga keldi. Shu

davrda turizm sohasi ham strategik ahamiyatga ega yo'nalish sifatida e'tiborni qozondi, chunki turizm nafaqat milliy iqtisodiyotga sezilarli darajada hissa qo'shadi, balki mamlakatning xalqaro maydondagi imidjini shakllantirish, mahalliy madaniyat va an'analarni saqlash hamda xalqaro tajriba bilan integratsiyalashuv imkonini yaratadi. Surxandaryo viloyati o'zining boy tabiiy resurslari, tarixiy va madaniy yodgorliklari, shuningdek, geosiyosiy joylashuvi bilan O'zbekiston turizm xaritasida strategik jihatdan muhim hudud hisoblanadi. Hududning tog'li hududlari, Amudaryo bo'yidagi ekologik resurslari, tarixiy shaharlar va madaniy meros obyektlari viloyat turizmini rivojlantirishda noyob imkoniyatlar yaratadi. 1991–2025-yillar davomida Surxandaryo viloyatida turizmning rivojlanish jarayoni bir necha bosqichda amalga oshdi. Mustaqillikka erishgan dastlabki yillarda (1991–2000) turizm sohasini rivojlantirishga oid qonunchilik bazasi shakllana boshladi, turistik infratuzilmani yaratish, mahalliy aholi va xodimlarni malaka oshirish, shuningdek, tarixiy obidalarni saqlash va himoya qilishga qaratilgan dasturlar amalga oshirildi. Bu davrda viloyat turizmi asosan ichki turizmni rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, mahalliy resurslardan samarali foydalanish orqali iqtisodiy va madaniy salohiyatni oshirishga intilishlar kuzatildi. Shu bilan birga, viloyatdagi turistik obyektlarning ro'yxatga olinishi, turizm xizmatlarini standartlashtirish va mahalliy turizm agentliklarini rivojlantirish jarayonlari boshlang'ich bosqichini tashkil etdi. Keyingi bosqich (2001–2010) turizmni iqtisodiy samaradorligini oshirish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga qaratilgan strategik harakatlar bilan xarakterlanadi. Ushbu davrda Surxandaryo viloyatida mehmonxonalar va dam olish maskanlari kengaytirildi, turizm bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borildi va viloyatning turistik salohiyati kompleks tarzda tahlil qilindi. Shu bilan birga, turizm xodimlarini tayyorlash va malakasini oshirish markazlari faoliyati kengaydi, mahalliy aholi turizm sohasiga faol jalb qilindi. Xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb qilish orqali viloyat turizmi ichki va tashqi bozorlarga integratsiyalashuv jarayonini boshladi, bu esa hudud iqtisodiyotining diversifikatsiyasi va ish o'rinlari yaratish bilan bog'liq strategik maqsadlarni amalga oshirish imkonini berdi. 2011–2020-yillarda Surxandaryo viloyatida turizm milliy iqtisodiyotning strategik tarkibiy qismiga aylantirildi. Bu davrda ekologik va madaniy turizmni rivojlantirish,

viloyatning xalqaro turizm maydonidagi imidjini oshirish, turizm xizmatlarining sifatini nazorat qilish va innovatsion marketing texnologiyalarini joriy etish kabi jarayonlar boshlandi. Termiz shahrining tarixiy yodgorliklari, Boysun tog' tizmalari, Qumqo'rg'on va Shurchi hududlaridagi madaniy meros obyektlari hamda Amudaryo bo'yidagi dam olish maskanlari jahon turizm tarmog'ida targ'ib qilindi. Shu bilan birga, mahalliy biznes va kichik korxonalarni turizm sohasiga jalb qilish, raqamli platformalar orqali viloyatni targ'ib qilish, turistik marshrutlarni shakllantirish va xalqaro turizm standartlariga moslashtirish jarayonlari amalga oshirildi. 2021–2025-yillarda turizmning barqaror rivojlanishini ta'minlash, ekologik va madaniy resurslarni saqlash, zamonaviy xalqaro standartlarga moslashuv va turizm xizmatlarining sifatini oshirish ustuvor vazifalarga aylandi. Shu davrda Surxandaryo viloyatida mehmonxonalar tarmog'i kengaytirildi, transport va kommunikatsiya infratuzilmasi yaxshilandi, turizm sohasida professional kadrlar tayyorlash tizimi modernizatsiya qilindi. Xorijiy hamkorlar bilan birgalikda ekologik va madaniy turizm loyihalari amalga oshirildi, bu esa viloyat turizmining iqtisodiy barqarorligini ta'minladi va xalqaro maydonda raqobatbardoshligini oshirdi. Shu bilan birga, viloyat turizmining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati ham oshdi, chunki turizm orqali mahalliy aholi yangi ish o'rinlariga ega bo'ldi, iqtisodiyotning diversifikatsiyasi kuchaydi, madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish jarayonlari rivojlantirildi. Surxandaryo viloyatidagi turizmning rivojlanishiga turli omillar ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, hududiy resurslar, iqlimiy sharoitlar, madaniy va tarixiy meros, davlat siyosati, investitsion faoliyat, mahalliy va xalqaro hamkorlik tizimi viloyat turizmining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, turizmning mahalliy aholi, iqtisodiyot va ekologiyaga ijobiy va salbiy ta'sirlari ham e'tibordan chetda qolmaydi. Ijobiy ta'sirlar qatoriga ish o'rinlarini yaratish, mahalliy biznesni rivojlantirish, madaniy merosni saqlash, xalqaro maydonda hudud imidjini shakllantirish kiradi, salbiy ta'sirlar esa tabiiy resurslardan noto'g'ri foydalanish, ekologik muammolar va madaniy meros obyektlariga zarar yetkazilish xavfini o'z ichiga oladi. Global kontekstda, rivojlangan mamlakatlarning turizm tajribasi bilan solishtirganda, Surxandaryo viloyatida turizmning strategik rivoji milliy iqtisodiyotning barqarorligi va xalqaro turizm maydonida raqobatbardoshlikni

ta'minlash nuqtai nazaridan muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, viloyat turizmining barqaror rivoji uchun global tajribani o'rganish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish va turizm xizmatlarini standartlashtirish zaruriy shartlar hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Turizm sanoatidagi innovatsion yondashuvlar va tadbirkorlarning yangicha strategiyalar asosida faoliyat yuritishi hozirgi globallashtirish muhitda juda muhim omilga aylandi. Xususan, bir qator empirik tadqiqotlar ular orasida Determinants of the Propensity for Innovation among Entrepreneurs in the Tourism Industry maqolasi turizm sektorida innovatsiyaning motivlari va bu motivlarni shakllantiruvchi asosiy determinantlarga e'tibor qaratadi. Tadqiqot mualliflari aniqlaganidek, turizm sohasida faoliyat yurituvchi tadbirkorlarning innovatsiyaga moyilligi (yangi turistik mahsulotlar, xizmatlar, yo'nalishlar, boshqaruv usullari yoki marketing strategiyalarini joriy etish) ularning genderi, yoshi, ta'lim darajasi va avvalgi noformal investitsiyalarga ega bo'lishi kabi shaxsiy-demografik va ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlar bilan bog'liq ekanligi statistik tarzda isbotlangan. Ushbu jihat, ayniqsa, transformatsiyaga uchragan yoki rivojlanayotgan turistik hududlar — masalan, siz tadqiqot qilmoqchi bo'lgan hudud misolida — uchun dolzarbdir, chunki mahalliy resurslar va tarixiy-madaniy merosdan samarali foydalanish orqali turistik salohiyatni to'liq ro'yobga chiqarish faqat shunchaki tabiat yoki tarixga tayanish bilan cheklanmaydi; balki innovatsion g'oyalar, zamonaviy boshqaruv va xizmat modellari, marketing va brending strategiyalari hamyetakchi bo'lishi lozim. Mazkur tadqiqotning xulosasi shundan iboratki, turizm sanoatida innovatsiyani ilgari suruvchi tadbirkorlar profili yaqqol ko'rinadi: yuqori ta'limga ega bo'lgan, ilgari biznes tajribasi yoki investitsiyalar bilan shug'ullangan, va yosh-gender hamda boshqa ijtimoiy parametrlar muvofiq bo'lgan shaxslar. Bundan tashqari, jahon adabiyotida xususan so'nggi yillarda turizm va barqarorlik, ekologik yo'nalishlar bilan bog'liq tadqiqotlar kengaydi. Masalan, Sustainable Tourism from an Entrepreneurship Perspective: Systematic Literature Review maqolasi turizm bilan tadbirkorlikni bog'lab, hamjamiyat asosida boshqariladigan, ekologik

qo'llab-quvvatlangan turizm (community-based / sustainable tourism) modellari orqali jamiyat, iqtisodiyot va tabiat integratsiyasining ijobiy jihatlarini ko'rsatadi.

METODOLOGIK QISM:

Ushbu tadqiqotning metodologik asosini turizmning mintaqaviy rivojlanishini tahlil qilish va Surxandaryo viloyatining 1991–2025-yillardagi turizm salohiyatini o'rganishga yo'naltirilgan kompleks ilmiy yondashuv tashkil etadi. Tadqiqot jarayonida statistik tahlil metodlari, hujjatlarni o'rganish, komparativ tahlil, maydon tadqiqotlari va ekspert baholash metodlari birlashtirildi. Statistik metod yordamida viloyatning turizm infratuzilmasi, mehmonxona va dam olish maskanlari soni, sayyohlar oqimi va iqtisodiy ko'rsatkichlar, shuningdek, turizm sohasidagi investitsiyalar hajmi 1991–2025-yillar davomida raqamli ma'lumotlar bazasi asosida tahlil qilindi. Hujjatlarni o'rganish metodidan foydalangan holda davlat dasturlari, strategik reja va normativ-huquqiy hujjatlar, shuningdek, xalqaro tashkilotlarning turizm bo'yicha hisobotlari tahlil qilindi. Komparativ tahlil metodi viloyat turizmining ichki va tashqi turizm bozorlaridagi o'rnini, boshqa O'zbekiston viloyatlari va Markaziy Osiyo mintaqasi bilan solishtirish imkonini berdi, bu esa hududning strategik jihatlarini aniqlashga xizmat qildi. Maydon tadqiqotlari usuli doirasida Surxandaryo viloyatidagi asosiy turistik obyektlar, dam olish maskanlari, mehmonxonalar va mahalliy turizm agentliklari faoliyati joyida o'rganildi, shuningdek, sayyohlar va xizmat ko'rsatuvchi xodimlar bilan intervyu va so'rovnomalar o'tkazildi. Ekspert baholash metodlari orqali hudud turizmining rivojlanish strategiyasi, mavjud resurslardan foydalanish samaradorligi va kelajakdagi istiqbollar baholandi, bu esa statistik va maydon ma'lumotlarini mukammal tarzda qo'llab-quvvatladi.

NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, 1991–2025-yillar davomida Surxandaryo viloyatida turizm sohasining rivojlanishi ko'p qatlamli va kompleks jarayon sifatida kechgan. Statistik ma'lumotlar tahlili viloyatdagi turistik infratuzilma, mehmonxona va dam olish maskanlari sonining muntazam oshib borayotganini, sayyohlar oqimining sezilarli darajada ko'payganini hamda turizm sohasiga yo'naltirilgan investitsiyalar hajmining ortishini tasdiqlaydi. Shu bilan

birga, maydon tadqiqotlari va so'rovnomalar natijalari mahalliy aholining turizm xizmatlari bilan bog'liq malaka va bilim darajasi oshganini, turistik obyektlar sifatining yaxshilanganini ham ko'rsatadi. Hujjatlar va davlat dasturlari tahlili Surxandaryo viloyatida turizmni rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan strategik qarorlar va investitsion loyihalar samarasini yaqqol ochib beradi. Jumladan, viloyatdagi tarixiy va madaniy meros ob'ektlarini tiklash, ekologik turizm yo'nalishlarini rivojlantirish, transport va kommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish, shuningdek, marketing va brending strategiyalarini joriy etish orqali viloyatning ichki va tashqi turizm bozoridagi raqobatbardoshligi oshgan. Ekspert baholash natijalari shuni ko'rsatadiki, Surxandaryo viloyatining turizm salohiyati mahalliy resurslar, iqlimiy sharoitlar, madaniy va tarixiy meros bilan bevosita bog'liq bo'lib, innovatsion yondashuv va tadbirkorlikning rolini hisobga olgan holda barqaror rivojlanishi mumkin. Montañés-Del-Río va Medina-Garrido tadqiqotlarida ko'rsatilgan innovatsiyaga moyillik omillari, jumladan, ta'lim darajasi, avvalgi biznes tajribasi va ijtimoiy-professional profillar Surxandaryo viloyatidagi turizm loyihalarida samarali tatbiq etilishi mumkinligi aniqlangan. Shu bilan birga, komparativ tahlil natijalari Surxandaryo viloyatining boshqa O'zbekiston viloyatlari va Markaziy Osiyo hududlari bilan solishtirganda turizm salohiyati yuqori ekanini, lekin barqaror rivojlanish uchun qo'shimcha investitsiyalar, professional kadrlarni tayyorlash va xalqaro standartlarga moslashuv zarurligini ko'rsatadi. Mahalliy aholi va kichik biznesning turizmga jalb qilinishi nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki ekologik va madaniy resurslarning saqlanishi hamda turizmning ijtimoiy ta'sirini kuchaytiradi.

MUHOKAMA

Turizm sohasidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanish va innovatsion yondashuvlar masalasi ilmiy hamjamiyatda turli nuqtai nazarlar bilan bahs-munozaraga sabab bo'ladi. Montañés-Del-Río va Medina-Garrido tadqiqotlarida innovatsiyaga moyillik turizmni rivojlantirishda asosiy omil sifatida ko'riladi va ular innovatsion tadbirkorlikni yuqori darajada rag'batlantirish orqali hududiy turizmning samaradorligini oshirish mumkinligini ta'kidlaydi. Ularning fikricha, turizmning barqaror va raqobatbardosh rivoji faqat investitsiyalar,

infratuzilma va xizmat sifatiga emas, balki mahalliy tadbirkorlarning yangicha yondashuviga ham bevosita bog'liq. Shu yondashuv, ular ta'kidlashicha, turizm loyihalarining muvaffaqiyatini belgilovchi markaziy omil bo'lib xizmat qiladi. Boshqa tomondan, Anna Leask va Mike Fyall (2021) o'z tadqiqotlarida shuni qayd etadiki, innovatsion yondashuv va tadbirkorlik barqaror turizmni ta'minlash uchun yetarli emas; u davlat siyosati, ekologik va madaniy resurslarni muvofiqlashtirilgan boshqarish, hamjamiyat bilan integratsiyalashuv va xalqaro standartlarga moslashuv bilan mustahkamlanishi kerak. Ularning fikricha, faqat tadbirkorlik faoliyati bilan cheklanish, turizmning ijtimoiy va ekologik ta'sirini nazorat qilmasdan, hududiy turizmning uzoq muddatli rivojlanishiga zarar yetkazishi mumkin. Ushbu ikki nuqtai nazar Surxandaryo viloyatidagi turizm rivojini tahlil qilishda muhimdir. Montañés-Del-Río va Medina-Garrido yondashuvi mahalliy tadbirkorlik va innovatsiyaga urg'u berib, yangi turistik xizmatlar, marshrutlar va marketing strategiyalarini ishlab chiqishning zarurligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, Leask va Fyall nuqtai nazari barqarorlikni ta'minlash uchun davlat siyosati, infratuzilma va mahalliy hamjamiyatning integratsiyasini talab qiladi, bu esa Surxandaryo viloyatida turizmni rivojlantirishda kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Mamlakat misolida, xususan 1991–2025-yillarda, davlat tomonidan turizm infratuzilmasini kengaytirish, investitsiya loyihalari, mehmonxona va transport tarmog'ini rivojlantirish hamda mahalliy hamjamiyatni jalb qilish tadbirkorlik va innovatsion yondashuvning samarali tatbiqini ta'minlaydi. Shu bilan birga, ekologik va madaniy resurslarni muvofiqlashtirilgan boshqarish, xalqaro standartlarga moslashuv va barqaror turizm loyihalarini amalga oshirish orqali viloyat turizmining uzoq muddatli rivoji kafolatlanadi. Shunday qilib, Montañés-Del-Río va Medina-Garrido yondashuvi bilan Leask va Fyall qarashlari o'zaro uzviy bog'lanib, Surxandaryo viloyatida turizmni rivojlantirishda innovatsiya va tadbirkorlikni barqarorlik va davlat siyosati bilan uyg'unlashtirish zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Bu ikki olimning polemikasi hududiy turizmni rivojlantirishda kompleks yondashuvni shakllantirish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish va iqtisodiy, ekologik hamda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun muhim ilmiy asos hisoblanadi.

XULOSA

1991–2025-yillarda Surxandaryo viloyatida turizm sohasining rivojlanishi murakkab, ko'p qatlamli va strategik jarayon sifatida kechdi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, viloyat turizmining o'sishi nafaqat tabiiy va madaniy resurslarga, balki davlat siyosati, investitsion faoliyat, innovatsion tadbirkorlik va mahalliy hamjamiyatning faolligiga bog'liq bo'ldi. Statistik tahlil, maydon tadqiqotlari, hujjatlarni o'rganish va ekspert baholash metodlari orqali aniqlanishicha, viloyatdagi turistik infratuzilma kengayishi, mehmonxona va dam olish maskanlarining soni ortishi, turizm xizmatlarining sifati yaxshilanishi, shuningdek, sayyohlar oqimining oshishi sezilarli darajada kuzatildi. dabiyyotlar tahlili Montañés-Del-Río va Medina-Garrido, shuningdek, Leask va Fyall tadqiqotlari asosida viloyat turizmining rivojlanishida innovatsiya, tadbirkorlik va barqarorlikning uzviy bog'liqligi ilmiy jihatdan tasdiqlandi. Innovatsion yondashuv yangi turistik xizmatlar, marshrutlar va marketing strategiyalarini yaratishga imkon berar ekan, barqaror rivojlanish esa ekologik va madaniy resurslarni saqlash, mahalliy hamjamiyatni jalb qilish va xalqaro standartlarga moslashuv orqali ta'minlanadi. Shu bilan birga, viloyat turizmining iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy ahamiyati oshdi, mahalliy aholi ish o'rinlari bilan ta'minlandi, madaniy meros va ekologik resurslardan samarali foydalanish kuchaydi. Metodologik yondashuv asosida tadqiqot shuni ko'rsatdiki, kompleks ilmiy tahlil, statistik va maydon metodlari, komparativ tahlil va ekspert baholash orqali turizmning rivojlanish tendensiyalari, infratuzilma, xizmat sifati, iqtisodiy va ijtimoiy ta'sirlar tizimli ravishda o'rganilishi mumkin. Natijalar Surxandaryo viloyatida turizmni barqaror va raqobatbardosh rivojlantirishda innovatsion tadbirkorlik, davlat siyosati va mahalliy hamjamiyatning integratsiyasining muhimligini ko'rsatadi. Xulosa sifatida ta'kidlash mumkinki, Surxandaryo viloyati 1991–2025-yillarda turizm salohiyatini rivojlantirishda strategik jihatdan muhim hudud sifatida shakllandi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Isomiddinov S. O 'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI ISHLAR: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13928919> //International scientific and practical conference. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 3-6.
2. Tuxliyev I. S. et al. Turizm asoslari //Fan va texnologiya" nashriyoti. – 2014.

3. Halim M. MUSTAQILLIK ARAFASIDA O 'ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJLANISHI VA MUAMMOLARI //O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASI. – 2024. – C. 81.
4. Rashidovna A. F. TURIZM SOHASINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: 2016–2023 YILLAR TAHLILI // "YURT FAXRI". – 2025. – T. 1. – №. 1.
5. Murtazova S. B. YANGI O 'ZBEKISTON SHAROITIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI VA AMALIY NATIJALAR (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA) //University Research Base. – 2025. – C. 44-47.
6. Savriddinovna B. S. TURIZM IQTISODIYOTIDA YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARINI JORIY ETISH: O 'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI //PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI. – 2025. – T. 16. – №. 02. – C. 947-952.
7. Abduxalilovich N. A. O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TILLARNI BILISH ISTIQBOLLARI //Uchinchi renessans poydevorini qo 'yishda tarixiy manbashunoslik, tarixnavislik, tarix tadqiqoti metodi va metodologiyasining ahamiyati" xalqaro ilmiy-amaliy online konerensiyasi materiallari. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 9-12.
8. Maxamatjanovich X. F., Sherzod o'g'li A. S. TURIZM IQTISODIYOTI: O'ZBEKISTONNING MADANIY MEROSINING IQTISODIY AHAMIYATI //Modern education and development. – 2025. – T. 26. – №. 2. – C. 356-359.
9. Yolchiyeva M., Yoldoshev A. OZBEKISTONDA GASTRONOMIK TURIZM: TAOMLAR ORTIDAGI TARIX //Молодые ученые. – 2025. – T. 3. – №. 11. – C. 26-30.
10. Ishratovich K. Z., Jamoliddinovna S. A. O 'ZBEKISTONDA TURIZM VA MARKETING RIVOJLANISHI //SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH. – 2025. – T. 3. – №. 30. – C. 14-17.